

December 09, 2008

Mọt số c m nh c a dân tộc Việt Nam là t ch c làng xã, các nhà xã hội học như Paul Mus đã xác nhận. Ng i Việt m cu c Nam tiến, đi t i đầu l p làng t i đó, bám l y đ t, m c r , sinh sôi và bành tr ng. H là nh ng ng i dân khai phá. C vùng đờng b ng sông C u Long là k t qu c a nhi u th k khai phá nh v y, m c dù ng i Khmer đã đ n tr c và m mang r t nhi u.

Năm 1975 có nh ng nhóm ng i Việt di t n sang M mang theo c “làng xã.” Nh i làng Versailles, thành phố New Orleans, ti u bang Louisiana, n i đã g i cho n c M v giám m c ng i Việt đ u tiên, và m t dân bi u H v n đ u tiên. Đ c Giám m c Mai Thanh L ng, hi n Qu n Cam, và Dân bi u Joseph Cao Quang Ánh, m i đ c c , đ u xu t thân t làng này. Đó là hai “ng i Việt đ u tiên” lãnh nh ng trách nhi m cao c p v tôn giáo và chính tr trong xã hội M . Ch Nh t v a qua, Joseph Cao đ c nhi u ng i M đón ông xin ký tên trên t báo loan tin ông đ c c , vì mu n s u t m m t “đ u tích l ch s !” Ng i Việt k p n i chia s ni m vui này, đ n th bay t i t p báo tin cho nhau.

Nhi u ng i Việt đ n n c M mang theo va li, nh ng ng i dân Versailles đã t i M v i tình th n khai phá. Nhi u ng i đã di c t B c vào Nam năm 1975, h đã khai phá m t l n; khi t i Louisiana h b t đ u nh ng cu c khai phá m i. Vì lúc đó Versailles là m t vùng đ t g n nh b hoang, mang cái tên c a khu chúng c Versailles Arms do chính phủ b o tr i phía Đông New Orleans. Nh ng ng i Việt t i đó đã “ch n n i này làm quê h ng,” b t đ u phá r ng, ch t cây, l p đ m l y, v đ t, làm nhà, h p ch , và ngày Ch Nh t thì đi l . Nh ng ng i ch đ t cho h đ c t do, đ sau đó m i xây nhà bán đ n đ n cho nh ng ng i dân ki m ra ti n trên đ t m i. C nh th , m t vùng “r ng núi sinh l y” đã bi n thành m t làng trù phú. Và tình th n làng xã, đã đ c mang t B c vào Nam, r i t Nam sang M , v n đ c ng i dân i đó b o t n.

Ng i dân M chung quanh bi t đ n đám ng i Việt “hai l n t n n c ng s n” này nh nh ng con ng i c n cù, ch u khó, ngoan đ o, l đ , ti t ki m, và nhà nào cũng lo cho con cái h c lên t i b c đ i h c. Đó là m t c ng đờng ch t ch , có tr t t , và bi t đ y b o l n nhau. Các ông cha x , nh ng ông trùm áo dài tr ng, nh ng c bà răng đen, chi t khăn m qu , v n đ y b o con cháu gi luân th ng đ o lý. C nh sát c a thành phố hay c a ti u bang không m y khi đ c g i t i làng đ phân x nh ng v tranh t ng; th m chí không th y xe c nh sát vào làng ghi gi y ph t xe đ u ch c m.

Những dân Mỹ ở New Orleans và Louisiana chú ý đến người dân Versailles (và dân Việt tị nạn khi họ nói chung) nhiều nhất là sau một trận thiên tai lịch sử. Tháng Tám năm 2005 bão Katrina tàn phá tiểu bang Louisiana và các vùng lân cận. Những người sống ở vùng đất thấp đều đổ về các nơi di tản, nhiều người đi rồi không trở lại nữa. Những dân Việt ở Versailles là những người bám lấy đất. Sống thoát sau cơn hồng thủy, người ta lại càng bám lấy đất. Sáu tuần lễ sau cơn bão, dân Việt tị nạn đã trở về nhà, quét dọn bùn lầy, sửa chữa và xây dựng lại. Bốn tháng sau, một nửa dân làng Versailles đã trở về, trong khi phần lớn thành phố New Orleans vẫn còn bỏ bợ trống. Cha xứ Nguyễn Viên nhà thờ Queen Mary nói, “Trước trận bão Katrina, nói đến quê hương là chúng tôi nghĩ đến Việt Nam. Sau Katrina, chỗ này là quê hương.” Người Việt tị nạn ở nhiều nơi khác cũng kéo nhau đến Versailles để tham gia việc tái thiết.

Cơn bão Katrina khiến cho thành phố New Orleans mất một phần ba số dân nữa triệu người, vì nhiều người không trở lại. Những trong số 25,000 người dân Việt ở đây, 90 phần trăm đã trở lại trong chưa đầy 2 năm. Khi bà Oprah Winfrey làm buổi tivi kỷ niệm hai năm bão Katrina, bà nhờ người tìm một gia đình Việt Nam nào đang xây lại nhà cửa để mời lên show. Người ta không tìm được ai cả. Người Việt nào cũng đã tái thiết xong nơi mình ở rồi.

Trận bão Katrina làm dân Louisiana ngạc nhiên trước sự cộng nhứt hợp thể của người Việt Nam. Khu người Việt ở là những nơi người dân tập đồng tái thiết trước cơn hồng thủy, không ai chờ những chính quyền cấp ủy trước của nhà nước. Và mọi người giúp nhau không nề hà, ông cha xứ cũng cầm cuốc, cầm xẻng, cạo gò, quét dọn. Người Việt trở về nhà, hàng năm sau mới nhận được ngân phiếu ưu đãi của chính phủ Mỹ.

Và dân Louisiana còn kinh ngạc thêm trước những cuộc tranh đấu của người dân Việt, khi họ đòi chính quyền ngưng sự đóng vùng đất Chef Menteur cách làng ba cây số làm nơi đổ rác, những đồng rác vĩ đại từng có ng 22 triệu người dân khi đến dịp cả thành phố sau khi nước rút.

Cuộc tranh đấu bạo lực môi trường sống này đã chuyên hóa người dân Versailles và các đồng bào Việt Nam trong thành phố. Tất cả những công đồng khép kín, người Việt đã tham dự, đã hội nhập vào xã hội Mỹ trên những mặt chính trị, xã hội, và đóng vai trò lãnh đạo. Người dân Việt ở Orleans đã sống đồng mọi phẩm giá tiến bộ pháp đấu tranh đấu: Kiên nhẫn đòi hỏi quyền lợi chính đáng. Họ báo cáo tố cáo luồn tọt. Mọi mặt nhóm sự cộng tham dự. Biểu tình trước tòa án chính. Ông thủ trưởng không đồng ý thì thưa lên tới Sở Bộ về Môi Trường. Kiên các cơ quan công quyền ra trước pháp luật. Khi hội đồng thành phố họp, nhiều cựu Việt Nam đến nghe, đeo trên tai máy nghe tiếng người thông dịch đồng thời. Tuy các cơ không nghe theo hội đồng Mỹ những các cơ hiểu rõ nước Mỹ người dân có những quy định nào và trách nhiệm ra sao.

Tháng Tám năm 2006, cuộc tranh đấu thành công. Chef Menteur không còn là khu ổ rác nữa. Và mô hình chuyển đổi Việt Nam đã lên, đã chuyển đổi văn hóa. Căn bản của sự chuyển đổi văn hóa này là sự tham gia của những người tốt vào cuộc sống chính trị nước Mỹ, sự đóng góp những phương tiện, những luật lệ, những phương pháp đấu tranh cho công ích. Có thể nói, sau 30 năm từ khi đến xứ này, mô hình chuyển đổi ý tính chính Việt Nam, mô hình làng xã Việt Nam chỉ không phải chỉ những cá nhân, đã “Mỹ hóa!” Cộng đồng đã Mỹ hóa theo ý nghĩa đẹp nhất của từ này, Mỹ hóa trên mặt chính trị, họ cầm trong tay những khí cụ mà họ cần từ do dân chỉ cung cấp cho mọi người dân để bảo vệ những quyền chính đáng của họ. Trong khu phía Đông thành phố New Orleans nhiều bóng những Việt Village” được treo lên. Những Việt ở đây nuôi tham vọng cạnh tranh với khu Pháp (French Quarter) lịch sử.

Trong khung cảnh cuộc chuyển đổi văn hóa đó, Joseph Cao Quang Ánh đã được cộng dân biểu Hạ Viện, đánh bại mô hình dân biểu đương nhiệm đang bị truy tố 16 tội và tham nhũng. Joseph Cao đã tham gia vào những cuộc vận động của dân Việt trong vùng, cũng như đã làm những công tác thiện nguyện từ từ từ nước ngoài Việt ở Hồng Kông, hay sang Mexico giúp những người nghèo khó. Anh cũng thuộc Boat People SOS, mô hình tổ chức hiện đang tranh đấu giúp cộng đồng người công nhân Việt Nam đi bán sức lao động ở Mã Lai Á và bảo vệ nhân bóc lột.

Nhiệm vụ đầu tiên cần giúp Joseph Cao thắng, mặt đầu Dân Biểu Jefferson gốc Phi Châu, đảng Dân Chủ, mà 60% dân trong vùng và cùng màu da với ông. Trong cuộc bầu cử phiêu lưu bất ngờ Dân Chủ ngày 4 Tháng Mười Một, có 164 ngàn người đi bầu, có 25% chọn Jefferson trong số 6 người mua đi để dân Dân Chủ. Những cũng trong ngày đó, Tổng Thống Tân Chủ Barack Obama đã chiếm được 75% số phiếu từ vùng này. Những trong cuộc bầu cử phiêu lưu bất ngờ tháng Bảy vừa qua, được ít người chú ý, chỉ có gần 67 ngàn người đi bầu. Joseph Cao thắng để trở về mặt chênh lệch để 2000 phiếu. Jefferson đã chi hơn 2 triệu đô la trong cuộc vận động. Joseph Cao chỉ gây quỹ được trên 200 ngàn đô la, và được Cộng Hòa Trung Quốc giúp thêm 42 ngàn nữa. Để bù lại, Joseph Cao đã được cộng đồng chính trị gia đảng Dân Chủ ủng hộ.

Trong thời gian qua, thành phố New Orleans và tiểu bang Louisiana cũng thay đổi. Họ đã bầu ông Bobby Jindal, một người gốc Ấn Độ, làm thống đốc. Trong cuộc bầu cử vừa rồi, có người đã đề nghị Nghị Sĩ John McCain chọn ông Jindal để cùng vai phó tổng thống! Trong khu thống trị của người Việt đã có nhiều gia đình gốc Mexican đến cộng đồng, quán taco mở ra bên quán phở, được sĩ người Việt phải cảm nhận từ đời Anh-Êspanol để tiếp khách hàng. Joseph Cao có hy vọng tái cử trong 2 năm tới nếu chúng ta được ông không phải chỉ đi để cho người Việt Nam. Ông sẽ phải bảo vệ những lá phiếu của người da trắng, thu hút người Mỹ gốc Latino và cộng đồng da đen.

Năm 1975 khi Joseph Cao lên tám, đợc mẹ gởi bà con lên máy bay sang M. Năm sau cậu nhớn đợc thả cấa b, viếtt trong nhà tù “cấi tồo” ra, khuyên con hãy cợng hợc hành và trở nên ngợi hợu đợng cho xã hợi. Bây giờ cậu con trai sợ chợng tợc u là mọt ngợi hợu đợng, đợc đợn đáp công ợn cha mẹ. Nhợ Linh Mợc Nguyợn Hùng Dợng ở New Orleans nhợn xét, viếtc đợc cấa Joseph Cao cũng là đợc đợn đáp cho nhợng hy sinh, nhợn nhợc và công xây đợng cấa nhợu thợ hợ di dân ngợi Viếtt.

Joseph Cao nói thành thợtt, anh chợa bao giờ mợc đợn chuyển trở thành mọt dân biợu liên bang! Mọt ngợi Viếtt, mợi 41 tuợi, mang thợng lợi vợ cho đợng Cợng Hòa tợi mọt đợn vợ đã biợu cho đợng Dân Chợ tợ mợy chợc năm nay. Giợng nhợ mọt phép lợ! Phép lợ này chợ trong mọt chợ đợ tợ do dân chợ mợi xợy ra. Sau khi Joseph Cao thành công, các bợn trợ ngợi Viếtt Nam ở trong nợc và ngoài nợc có thợ thợy nhợu hy vợng ở tợng lại.